

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. L.**, bývajúceho v N., zastúpeného JUDr. M. C., advokátkou v N., proti odporkyni **U. P., a.s.**, B., IČO : X., **o určenie povinnosti plniť z poistnej zmluvy**, ktorá vec je vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 10 C 68/2003, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2007, sp.zn. 10 Co 7/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2007, sp.zn. 10 Co 7/2007 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 20. júla 2005 č.k. 10 C 68/2003 - 76, **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením zo 14. decembra 2004 č.k. 10 C 68/2003 – 64 odmietol podanie navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia povinnosti odporcovi plniť z poistnej sumy. Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ faxom dňa 14. februára 2005 odvolanie, ktoré súčasne v uvedený deň podal i na pošte.

Okresný súd Bratislava I potvrdzujúc podľa ustanovenia § 209 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v znení do 31. augusta 2005, uznesením z 20. júla 2005 č.k. 10 C 68/2003 – 76 odmietol odvolanie navrhovateľa s poukazom na § 47 ods. 2 O.s.p. Mal za to, že zásielka, obsahujúca uznesenie súdu bola náhradným spôsobom doručená navrhovateľovi (jeho právnej zástupkyňi) dňa 24. januára 2005 a nie, keď si ju osobne prevzala až dňa 31. januára 2005. Lehota na podanie odvolania preto uplynula dňa 8. februára 2005, a preto, ak navrhovateľ podal odvolanie až dňa 14. februára 2005, urobil tak po uplynutí zákonnej lehoty.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa uznesením z 24. októbra 2007 sp. zn. 10 Co 7/2007 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne. Uviedol, že právna zástupkyňa navrhovateľa svoje tvrdenia, že sa v čase doručovania nezdržiavala v mieste doručovania ničím nepreukázala. Navyše mal za to, že jej doterajší prístup k veci nesvedčil o zodpovednom prístupe pri zastupovaní účastníka.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu navrhovateľ podal dovolanie. Odôvodnil ho dovolacím dôvodom podľa „§ 241 ods. 2 písm. a/, c/, d/ O.s.p.“ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako i súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Na odôvodnenie dovolania uviedol, že nie je ničím podložený záver odvolacieho súdu, že jeho právna zástupkyňa ničím nepreukázala, že sa v čase doručovania nezdržiavala v mieste doručovania, keď zaslala spolu s odvolaním ako prílohu doklad o tom, kde sa v čase doručovania zdržiavala. O tom, že sa v podaní príloha nenachádzala, ju nikto neupozornil, ani ju o takéto potvrdenie nežiadal.

Odporca žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. k úpravám účinným od 15. októbra 2008 na základe zákona č. 384/2008 Z.z.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a c/ ide o uznesenie o uznaní

(neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o odmietnutí odvolania.

So zreteľom na obsah dovolania, a osobitne na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu ako i súdu prvého stupňa je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle predmetného ustanovenia treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho

procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba považovať aj odmietnutie odvolania v prípade, že podmienky preň neboli splnené.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie prvostupňového súdu sú touto vadou postihnuté. Prvostupňový súd totiž odmietol odvolanie navrhovateľa, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky. V preskúmvanej právnej veci totiž nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že navrhovateľ podal odvolanie oneskorene. Odvolací súd, ktorý takéto rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil, zaťažil i odvolacie konanie rovnakou vadou.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdnom ustanovenej lehote. Obzvlášť doručovanie súdnych rozhodnutí vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci, prípadne i vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (ak je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť). Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení; ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom

upovedomí; ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Pre vznik fikcie doručenia zakotvenej v citovanom ustanovení ("... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia ...") je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok: a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (viď napr. § 114 ods. 4 O.s.p.), b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržoval, c/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), d/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, e/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, f/ adresát si zásielku do 3 dní od upovedomenia nevyzdvihol.

Miesto, deň a spôsob doručenia zásielky sa preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Doručenka vrátená súdu osvedčuje súdu vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20.7.1992 sp.zn. 1 Cdo 37/92). Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiava v mieste doručenia a má z tohto dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ nemôže byť iný len ten, že zákon vyžaduje a predpokladá, že adresát sa v dobe doručovania v mieste doručenia skutočne zdržuje a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť

doručiť. Zdržovanie sa v mieste doručenia v podstate teda znamená, že sa adresát každodenne vracia do svojho bytu, čo by bolo vylúčené, ak by bol v čase doručovania v nemocnici, na dovolenke, keby sa vracal do svojho bytu len na soboty a nedele, pretože sa inak zdržuje na inom mieste a pod. Obsah slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ je teda vecou konkrétneho prípadu.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky o doručení uznesenia súdu prvého stupňa právnej zástupkyňi navrhovateľa, pripojenej k č.l. 65 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 19. januára 2005, opakované doručenie bolo vykonané 20. januára 2005, zásielka bola uložená na pošte 20. januára 2005 a že adresát zásielku prevzal v odbernej lehote 31. januára 2005. Okolnosť, že adresát sa v mieste doručenia (N.) dňa 19. januára 2005 zdržoval, doručka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Prvostupňový súd, ktorý odmietal odvolanie navrhovateľa proti svojmu uzneseniu o odmietnutí podania, ako oneskorené uznesením z 20. júla 2005 č.k. 10 C 68/2003 – 76 , nevykonal na prešetrenie okolností doručovania žiadne šetrenie.

Odvolačný súd, rozhodujúc o odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa, vyzval súd prvého stupňa, vzhľadom k skutočnosti, že právna zástupkyňa uviedla v odvolaní skutočnosti o tom, že v čase doručovania bola na dovolenke mimo miesta svojho bydliska, a v svojom odvolaní uviedla, že zasiela v prílohe potvrdenie, aby došetril túto skutočnosť dopytom v podateľni súdu. Na preukázanie tvrdení však nevyzval samotnú adresátku, ktorej mala byť písomnosť doručená a bez šetrenia potvrdil ako vecne správne uznesenie súdu prvého stupňa o odmietnutí odvolania .

Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04 a III. ÚS 249/08).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že sa právna zástupkyňa navrhovateľa, ktorej bolo doručované odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, zdržovala v čase doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa v mieste doručenia. Preto ak prvostupňový súd odvolanie navrhovateľa uznesením odmietol ako oneskorene podané, a odvolací súd ako vecne správne potvrdil toto uznesenie prvostupňového súdu, odňali mu obidva súdy svojím konaním a rozhodnutím právo, aby na základe jeho včas podaného odvolania bolo ním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa preskúmané súdom (porovnaj R 23/1994).

Navrhovateľ teda dôvodne vytýka, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutia prvostupňového i odvolacieho súdu majú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie navrhovateľa je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako i súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, veta za bodkočiarkou a ods. 2 prvá veta O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. augusta 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková